Datum vergadering	24 februari 2022
Omschrijving agendapunt	Voorstel tot het vaststellen van de (aangescherpte) Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Zeeland 2022 – 2025 en de daarin per thema benoemde voorstellen.
Portefeuillehouder	Wethouder M.J. Poissonnier-Dekker

Samenvatting

Vanaf 1 januari 2022 wordt gestart met de doordecentralisatie van beschermd wonen. Dit betekent voor de regio Zeeland dat niet alleen de huidige centrumgemeente Vlissingen, maar dat alle dertien Zeeuwse gemeenten zich volledig gaan inzetten voor inwoners die in aanraking komen met beschermd wonen. Vanaf 1 januari 2023 start de financiële doordecentralisatie en verschuiven de financiële middelen en de bijbehorende verantwoordelijkheid via een ingroeipad (2023 tot en met 2032) van de centrumgemeente naar alle dertien gemeenten. De transformatie is alleen verantwoord als er sprake is van een zorgvuldige overgang en krachtige regionale samenwerking. Gemeenten hebben daarom medio 2020 ingestemd met het opstellen van de Norm voor Opdrachtgeverschap, waarin niet-vrijblijvende afspraken zijn opgenomen tussen gemeenten binnen een regio en tussen regio's onderling. Deze zijn vastgelegd in de (aangescherpte) Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Zeeland 2022 – 2025 . U wordt voorgesteld de (aangescherpte) Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Zeeland 2022 – 2025 en de daarin per thema benoemde voorstellen vast te stellen.

Aan de raad,

Aanleiding.
Vanaf 1 januari 2022 wordt gestart met de doordecentralisatie van beschermd wonen. Dit betekent voor de regio Zeeland dat niet alleen de huidige centrumgemeente Vlissingen, maar dat alle dertien Zeeuwse gemeenten zich volledig gaan inzetten voor inwoners die in aanraking komen met beschermd wonen. Vanaf 1 januari 2023 start de financiële doordecentralisatie en verschuiven de financiële middelen en de bijbehorende verantwoordelijkheid via een ingroeipad (2023 tot en met 2032) van de centrumgemeente naar alle dertien gemeenten.

De doordecentralisatie is ondersteunend aan de transformatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang, waarbij wordt uitgegaan van de visie van de Commissie Dannenberg. In deze visie staan sociale inclusie en het normaliseren van beschermd wonen en maatschappelijke opvang centraal. De focus ligt hierbij op herstel en participatie, zo veel mogelijk in de eigen omgeving. Het zwaartepunt verschuift van wonen in een intramurale setting naar wonen in de wijk of het dorp met ondersteuning in de vertrouwde omgeving, dicht bij huis. Hierdoor krijgen inwoners met een psychische kwetsbaarheid of inwoners die te maken hebben gehad met (dreigende) dak- en thuisloosheid meer mogelijkheden om te werken aan hun herstel en deelname aan de samenleving.

De centrumgemeente Vlissingen voert momenteel niet alleen het beschermd wonen voor de dertien Zeeuwse gemeenten uit, maar ook de maatschappelijke opvang. De financiële verantwoordelijkheid voor maatschappelijke opvang blijft vooralsnog bij de centrumgemeente. De middelen voor maatschappelijke opvang worden dan ook niet meegenomen in de doordecentralisatie. Op zijn vroegst wordt in 2026 duidelijk of maatschappelijke opvang wordt doorgedecentraliseerd naar de regiogemeenten. Een deel van de structurele uitgaven maatschappelijke opvang/vrouwenopvang is in de afgelopen jaren ten laste gebracht van de rijksbijdrage beschermd wonen en we stellen voor om dit vanaf 2023 voort te zetten. Het gaat om een bedrag van ca. € 1 mln. De rijksbijdrage is volgens de huidige opgave toereikend. De dertien gemeenten nemen zo ook in financiële zin gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke transformatie van de maatschappelijke opvang.

Norm voor Opdrachtgeverschap.
De transformatie is alleen verantwoord als er sprake is van een zorgvuldige overgang en krachtige regionale samenwerking. Gemeenten hebben daarom medio 2020 ingestemd met het opstellen van de Norm voor

Opdrachtgeverschap, waarin niet-vrijblijvende afspraken zijn opgenomen tussen gemeenten binnen een regio en tussen regio's onderling. Hiermee nemen gemeenten de verantwoordelijkheid om regionale samenwerking te verbeteren, het opdrachtgeverschap te versterken en de administratieve last te verminderen. Alle regio's leggen de samenwerkingsafspraken vast in een regiovisie.

Regiovisie (2017) en Versnellingsagenda (2019) als uitgangspunt.
De Zeeuwse gemeenten hebben in 2017 de Regiovisie Bescherming en Opvang opgesteld, in overeenstemming met de visie van de commissie Dannenberg. Dit was een eerste stap in de transformatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Ter voorbereiding op de doordecentralisatie (die in eerste instantie voorzien was voor 2020) is in 2019 de Regiovisie uitgewerkt in de Versnellingsagenda Bescherming en Opvang in Zeeland. Beide documenten vormen de basis voor de aangescherpte Regiovisie die nu voor ligt, waarin een verdiepingsslag is gemaakt op regionale samenwerkingsafspraken.

Uitvoeringsagenda.
De aangescherpte regiovisie beschrijft per thema de huidige stand van zaken, de afspraken vanaf 2022 en wat er nog moet gebeuren om dit voor elkaar te krijgen. Er wordt momenteel een uitvoeringsagenda opgesteld voor de verdere uitwerking en de monitoring van de voortgang. De uitvoeringsagenda wordt (eind) eerste kwartaal 2022 ter informatie aan u toegestuurd.

Argumenten.
De gemeenten streven er naar dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid waar mogelijk zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en leven. Ondersteuning wordt zoveel mogelijk in de eigen omgeving geboden en sluit aan op de mogelijkheden en behoeften van de cliënt. De focus ligt op herstel en participatie.

Daar waar er ambulante ondersteuning geboden kan worden heeft dit de voorkeur boven een verblijf in een accommodatie. Het zwaartepunt verschuift van wonen in een intramurale setting naar wonen in de wijk of het dorp. De gemeenten willen hier zoveel mogelijk voor samenwerken met belangrijke partners, zoals zorgaanbieders, woningcorporaties en zorgverzekeraars. De gemeenten bundelen daarnaast hun krachten om voor alle Zeeuwse inwoners passende beschermende woonzorg te realiseren en continueren.

De gemeenten maken hierbij financieel- en taakinhoudelijke afspraken om gezamenlijk zorg te dragen voor de (transformatie)opgaven binnen beschermd wonen. Het uitgangspunt is lokaal wat kan, regionaal wat moet. Met de aangescherpte Regiovisie nemen gemeenten de verantwoordelijkheid om regionale samenwerking te verbeteren, het opdrachtgeverschap te versterken en administratieve lasten te verminderen.

Net als in voorgaande jaren, wordt het tekort op de maatschappelijke opvang door de dertien Zeeuwse gemeenten gedragen en ten laste gebracht van de rijksbijdrage Beschermd wonen; volgens de huidige inzichten is het budget toereikend.

Beoogd maatschappelijk effect
Door het maken van regionale samenwerkingsafspraken blijft de continuïteit van zorg en ondersteuning voor onze inwoners gegarandeerd, kunnen we de beoogde transformatie goed vormgeven en verlagen we de administratieve last voor zorgaanbieders waardoor ze zich meer kunnen richten op de inhoud.
Het zwaartepunt verschuift van wonen met ondersteuning in een intramurale setting naar wonen in de wijk met ondersteuning in de vertrouwde omgeving, dichtbij huis. Inwoners waarvoor de stap van intramuraal naar zelfstandig wonen te groot is, of waarvoor iets extra's nodig is om te voorkomen dat ze intramuraal moeten gaan wonen, hebben behoefte aan tussenliggende woonvormen. Geclusterd zelfstandig wonen, intensieve begeleiding thuis met 24/7 bereikbaarheid, trainingshuizen en time-out voorzieningen zijn hier voorbeelden van. Binnen de regio zijn er al dergelijke vormen aanwezig, maar onvoldoende om de transformatie goed vorm te kunnen geven. Door stevig in te zetten op een breed scala aan woonvarianten, krijgen inwoners met een psychische kwetsbaarheid of inwoners die te maken hebben gehad met (dreigende) dak- en thuisloosheid meer mogelijkheden om te werken aan hun herstel en deelname aan de samenleving. Inwoners kunnen langer zelfstandig wonen en hebben meer regie op hun leven.

Draagvlak.
De voorliggende Regiovisie is opgesteld door de Zeeuwse werkgroep Norm voor Opdrachtgeverschap. Hierin zijn verschillende gemeenten en het CZW-Bureau vertegenwoordigd. In het voorjaar van 2021 hebben informatiebijeenkomsten plaatsgevonden om betrokken partijen, gemeenteraden en Wmo-adviesraden te informeren over de op te stellen Regiovisie. Dit hebben we in het najaar nog een keer gedaan.

Daarnaast is er in juli een specifieke sessie georganiseerd over het thema wonen waar verschillende stakeholders voor uitgenodigd zijn. Ook hebben twee zogenoemde spiegelgesprekken plaatsgevonden met inwoners die vanwege een psychische kwetsbaarheid verblijven in een beschermde woonvorm of nu juist weer zelfstandig wonen. In deze gesprekken stond de volgende vraag centraal: ‘’wat heb ik nodig wanneer ik vanuit een beschermde woonvorm weer op mijzelf ga wonen?’’. Cliënt- en naastenorganisaties (zoals Ypsilon en Stichting HerstelTalent) hebben ook gereageerd op de inhoud van de concept Regiovisie. Tot slot zijn er interviews gehouden met zorgaanbieders. Alle reacties die naar voren zijn gekomen uit bovenstaande gesprekken zijn meegenomen in de aangescherpte Regiovisie.

Financiële gevolgen
De gemeente Vlissingen ontvangt als centrumgemeente de rijksbudgetten. De financiële middelen voor beschermd wonen worden per 2023 doorgedecentraliseerd naar de dertien gemeenten. De rijksmiddelen voor alle gemeenten worden objectief verdeeld en nemen in de eerste jaren van de decentralisatie toe in gelijke tred met de verwachte instroom van nieuwe cliënten. Bij de objectieve verdeling wordt geen rekening gehouden met waar de beschermd wonen voorzieningen zich vanuit de historische situatie bevinden. In Zeeland zijn er op dit moment nog grote verschillen in het aantal plekken voor beschermd wonen per gemeente.

Tegelijkertijd verandert het budget dat de regio in zijn geheel krijgt. Deze verandering komt door de overgang van een historisch verdeelmodel naar een objectief verdeelmodel. Het nieuwe verdeelmodel heeft voor Zeeland in totaliteit weinig financiële gevolgen: het totale budget voor beschermd wonen (bestaande uit de rijksbijdrage beschermd wonen die nog binnenkomt bij de centrumgemeente Vlissingen en de rijksbijdragen die de individuele gemeenten ontvangen) blijft vanaf de start van de financiële doordecentralisatie in 2023 nagenoeg gelijk. Het budget dat we als regio in totaliteit krijgen is hiermee naar verwachting ruim toereikend om beschermd wonen voor de regio Zeeland te kunnen bekostigen. Daarnaast is er ook voldoende ruimte om jaarlijks een deel van de structurele uitgaven voor maatschappelijk opvang/vrouwenopvang (ca. 1 mln. per jaar) vanuit dit regiobudget te bekostigen.

De verschuiving van de financiële verantwoordelijkheid vereist het ontstaan van een partnerschap, het maken van bindende bestuurlijke afspraken tussen alle dertien gemeenten. De Zeeuwse gemeenten willen hun krachten bundelen en samen optrekken voor de komende jaren. We spreken af dat we in 2023 tot en met 2025 alle Zeeuwse beschermd wonen cliënten gezamenlijk bekostigen. In 2024 evalueren we de samenwerkingsafspraken en leggen we de raden een voorstel voor om vanaf 2026 de afspraken voort te zetten of te wijzigen.

Aanpak en uitvoering
Op basis van de regiovisie wordt een uitvoeringsagenda gemaakt voor de periode tot en met 2025. De uitvoeringsagenda draagt bij aan het proces van een soepele start van de decentralisatie per 2023.
De toegang tot beschermd wonen is per 1 januari 2022 al bij de lokale gemeenten belegd. 2022 is hierbij een overgangsjaar waarin ondersteuning vanuit het expertteam beschikbaar is. Dit is eind 2021 door de dertien Zeeuwse colleges besloten.

Monitoring, evaluatie en verantwoording
De samenwerking op het gebied van BW en MO wordt gezien als een lerende omgeving, een proces in doorontwikkeling. We willen een omgeving creëren die zich steeds en op alle niveaus aanpast aan veranderingen en vraagt om regelmatig onderhoud. De volledige transformatie en decentralisatieopgave wordt daarom gemonitord en geëvalueerd om te zien welke effecten dit heeft op korte en middellange termijn. Hierbij monitoren en evalueren we op inhoud en op de voorwaarden. In 2024 leggen we u een voorstel voor die betrekking heeft op de periode na 2025.

Onderzoek naar governance inkoop jeugdhulp en beschermd wonen
Vanaf 2023 worden de centrumgemeentetaken van de gemeente Vlissingen gedecentraliseerd naar de individuele gemeenten. De afgelopen tijd hebben de gemeenten in het thema-overleg sociaal domein afspraken gemaakt over hoe ze deze nieuwe verantwoordelijkheden willen gaan invullen en welke eerste stappen ze hierin kunnen maken in 2022. De 'Regiovisie Beschermd Wonen Maatschappelijke opvang Zeeland 2022-2025' ligt nu ter besluitvorming voor, waarmee de inkoop van hulp voor deze kwetsbare doelgroep op Zeeuwse schaal georganiseerd wordt. Ook de inkooporganisatie voor de jeugdhulp vormt een belangrijke poot in de Zeeuwse samenwerking. Nu ook de ontvlechting van de inkooporganisatie jeugdhulp uit de GGD speelt, brengen we de mogelijkheden in kaart om de governance en uitvoering gezamenlijk vorm te geven. Dat onderzoek zal door een onafhankelijk, extern bureau worden uitgevoerd. Uiteraard wordt u bij de besluitvorming over de governancevorm en de uitvoering hiervan betrokken.

Advies.
U wordt voorgesteld de (aangescherpte) Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Zeeland 2022 – 2025 en de daarin per thema benoemde voorstellen vast te stellen.

Oostburg, 24 februari 2022

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLUIS,

De secretaris,	De burgemeester,
S.I. de Kievit-Minnaert	mr. M.M.D. Vermue

Bijlage(n):

a. Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Zeeland 2022 – 2025.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE SLUIS

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 11 januari 2022;

BESLUIT: de (aangescherpte) Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Zeeland 2022 – 2025 en de daarin per thema benoemde voorstellen vast te stellen.

Sluis, 24 februari 2022

DE RAAD VOORNOEMD,

De griffier,	De voorzitter,
mr. P. T. G Claeijs	mr. M. M. D. Vermue